

etiam pro foro externo, si absolvens jurisdictionem habeat in contentioso; si verò in foro conscientiae tantum, sive in Sacramento Pœnitentiæ jurisdictionem solus habeat, tunc reus qui omiserit confiteri inculpabiliter peccatum, cui annexa erat censura reservata, poterit tantum pro foro conscientiae à quocumque postea absolvi, ut cum *Bus. dicunt Salm. n. 33 et 34. cum Con. Avil. Gibal, etc.* Idem dicitur ibi cum *Nav. Coe. Avil. Sylo, etc.* de absolute generali, quam Prælati impertiuntur suis subditis in Visitatione. Excipiunt tamen cum *Bonac. Avil. etc.* si aliqua censura exposcat satisfactionem partis, quia tunc non præsumitur Prælati velie ab illa absolvere contra juris præscriptum, et in alterius præjudicium; ita præfati AA. et quidem probabiliter: sed *l. 6. n. 597.* probabilius esse diximus cum *Suar. Sylo. Conc. Antoinè et aliis*, quòd Pœnitens confessus Superiori, etiamsi inculpabiliter fuerit oblitus peccati reservati, non sit ablata reservatio, quia reservatio imposita est, ut culpæ cognoscantur à Superiore, utque debitæ pœnitentiis puniantur, monitisque in futurum vitentur. Secus verò dicendum, si privilegium sit ipsi Pœnitenti concessum, ut in Jubilæo, etc. Vide *d. n. 597.*

152. — An autem valeat absolutio, quando datur ob falsam causam, nempe si Judex absolvat, quia reus dicit jam se emendatum; vel parti satisfecisse, quod verum non sit? Respondetur negativè, si deficiat causa principalis; secus, si minus principalis; vel si Judex certò conscius sit falsitatis, ut *Cont. Tourn. t. 2. p. 459. cum Suar. et Bonac. ac Salm. c. 2. nu. 35. cum Pal. Sayr. Avil. Henr. communiter.*

CAPUT II.

DE EXCOMMUNICATIONE.

DUBIUM I.

Quid sit et Quotuplex.

153. Quid excommunicatio? Quænam veniat illius nomine majorne, aut minor? et qui sint vitandi? — 154. Resolutiones. — 155. Quid requiratur, ut quis sit vitandus? Vide Constitutionem Conc. Constantiensis. — 156. De 1. conditione, ut sit nominatim excommunicatus. — 157. De 2. conditione, ut sit publicè denunciatus. — 158. An liceat tolerari cum aliis communicare. — 159. An peccet inducens excommunicatum toleratum ad communicandum in Divinis, sine necessitate. — 140. An idem de suspensio, et interdicto vitando? — 141. Quando percussor Clerici sit vitandus? — 142. An ad vitandum eum requiratur notorietas facti. — 143. An sufficiat, ut alicui factum sit notum? — 144. An requiratur etiam notorietas juris? — 145. An percussor notorius in uno loco, sit vitandus in aliis, ubi non est notus. — 146. Quando possit credi vitandus absolutus?

155. — « RESP. Excommunicatio est censura, per quam quis
» privatur communione Ecclesie. Estque duplex, minor, quæ
» tantum privat usu passivo, seu receptione Sacramentorum

» et major, quæ etiam dicitur Anathema, ac in jure fere semper
» nomine excommunicationis intelligitur. * (*Habetur in c. 5. Si
» quem 59. De Sent. excomm. quòd nomine Excommunicationis
» intelligatur major, non minor, et ita AA. ap. Croix l. 7. n. 177.
» Per Anathema autem intelligitur Excommunicatio major lata cum
» majore solemnitate*)*; privatque omni communione Eccle-
» siastica, secundum dicenda. * (*Non dicitur simpliciter omni com-
» munionem: nam etiam excommunicatus cum fidelibus tanquam
» membris unius corporis communicat in pluribus bonis spirituali-
» bus; sed additur Ecclesiastica, id est pro bonis, quorum distri-
» butio ad Ecclesiam pertinet. Vide Salm. de Cens. c. 3. n. 1.*)*
» Per hanc majorem excommunicatus rursus est duplex: To-
» leratus, quem fideles non tenentur vitare: non toleratus, quem
» tenentur vitare. Et quidem post Conc. Constantiense, non to-
» lerati sunt hi tantum. 1. Notorius Clerici percussor, de quo
» infra. 2. Quis nominatim excommunicatus, et specialiter ac
» publicè denunciatus.

Unde resolves:

154. — « 1. In Germania Catholici securè communicant cum
» iis, qui notoriè sunt hæretici, et consequenter excommunicati;
» quia non sunt nominatim excommunicati, ac publicè denun-
» ciati.
» 2. Non teneris vitare eum, quem scis peccasse contra legem
» per quam illi, etiam in particulari, sub pœna excommunica-
» tionis aliquid est vetitum, vel præceptum, quia requiritur ut
» per sententiam expressam, et specialem, contra personam in
» particulari, post peccatum commissum, censura sit publicata,
» v. g. ut Joannes sit denunciatus excommunicatus, vel saltem ita
» exprimat personam, ut non liceat de ea dubitare, v. g. excom-
» municamus talis loci Decanum, Prætozem. * (*Nota hic, quòd
» agere rem sub excommunicatione majori vetitam, non excusatur
» à culpa gravi; Salm. c. 3. n. 7. cum S. Th. Suar. Lez. et comm.
» Nota deinde quòd si peccatum est vetitum sub censura ex eodem
» motivo, putà si vetetur homicidium, peccans unum peccatum com-
» mittat; secus, si ex diverso motivo, ut si vetetur homicidium
» Clerici ob reverentiam status. Est commune cum Laym. c. 5.
» n. 1. Pal. Avil. et Salm. c. 3. n. 8.*)*
» 3. Licèt dicatur: Excommunicamus Petrum, v. g. incendia-
» rium, et ejus complices, solus Petrus vitandus est, non verò
» alii, etsi sint notorii: quia sententia quoad illos est tantum ge-
» neralis, et non specialis contra certam personam.
» 4. Non teneris vitare eum, qui privatim in conclavi est de-
» nunciatus, quia id non est factum publicè; ad hoc enim re-
» quiritur, ut sententia legatur, vel affigatur alicui loco celebri,
» v. gr. in templo, tempore concionis, vel aliter pro more re-
» gionis.»
155. — Notandum hic olim omnes excommunicatos fuisse vi-
» tandos; post Constitutionem verò Concilii Constantiensis, quæ

incipit *Ad evitanda*, (cujus exemplum nunc non extat, sed legitur ap. *S. Anton. et Sot.* ultra quod sufficit fuisse confirmatam à Martino V in *Extrao. Ad evitanda*) vitandi tantum sunt nominatim excommunicati, ac denunciati, et publici percussores Clericorum; verba Const. relata à *Salm. de Cens. c. 3. num. 10.* hæc sunt: « Ad evitanda scandala... indulgemus, quod nemo deinceps à communione alicujus in Sacramentorum administratione, vel receptione, vel aliis quibuscumque Divinis, vel » extra, prætextu cujuscumque sententiæ, aut censure à jure » vel ab homine generaliter promulgatæ..., teneatur aliquem vitare, aut interdictum Ecclesiasticum observare: nisi sententia » vel censura ejusmodi fuerit in vel contra personam, Collegium » etc. vel locum certum, aut certam à Judice publicata, vel denunciata specialiter, vel expressè.... Salvo, si quem pro sacrilega manuum injectione in Clericum sententiam latam à » Canone adeo notoriè constiterit incurrisse, quod factum non » possit aliqua tergiversatione celari, nec aliquo suffragio excusari: nam à comunione illius, licet denunciatus non fuerit, volumus abstinere, juxta Canonicas Sanctiones. » Sed inde additur: « Per hoc tamen hujusmodi excommunicatos suspensos, » et interdictos, seu prohibitos, non intendimus in aliquo relevare, nec eis quomodolibet suffragari. »

Sunt igitur vitandi tantum nominatim excommunicati, ac denunciati, et deinde notorii percussores Clericorum. De singulis hæc discutiemus.

156. — Et quoad primos, ut aliquis excommunicatus sit vitandus, juxta prælaudatum Decretum, requiritur I. Ut sit nominatim excommunicatus, expresso nomine per verba, aut signa indubitata, v. g. *Excommunico Prætores Salmantinum*, et ita ut non possit cum alio Prætores æquivocari: ut notant *Sotus, Avil. et Salm. c. 3. n. 15.* Ex quo infertur, quod non teneamur vitare hæreticos, etiamsi notorium sit hos esse à jure excommunicatos, nisi sint insuper nominatim excommunicati et denunciati. Nec obstat I. Decretum posterius Concilii Basiliensis, quo sancitum fuit esse vitandos omnes notoriè excommunicatos. Nam respondetur I. cum *Turrecr. Salm. et aliis DD. comm.* quod Decreta dicti Concilii edita post Schisma (prout hoc Decretum editum fuit) ab Eug. IV fuerunt revocata; vide dicta *T. I. l. I. n. 133.* Resp. 2. quod tale Decretum, quamvis legitimum fuisset, à contraria tamen consuetudine Ecclesiæ fuit abrogatum; et Decretum Concilii Constantiensis communiter fuit receptum. Ita communiter *DD.* Vide *Salm. n. 13.* Nec obstat 2. dicere, quod saltem ex jure divino tenemur publicè excommunicatos, maximè hæreticos, vitare, ex illo ad *Titum 3. Hæreticum hominem post primam, et secundam correptionem evita.* Et ex *Ep. 2. Joan. Nolite recipere eum in domo, nec aoe ei dixeritis.* Hoc enim respondetur intelligi præceptum, quando esset periculum, quod ab eo inficeremur, vel si scandalum adesset, aut si spes esset, fore, ut delinquens ex vitatione resipisceret, *Salm. ibid.*

157. — Requiritur II. ut reus publicè excommunicatus publicè etiam denunciatur. Circa quod non sufficit ut denunciatio fiat coram litigantibus, sed debet fieri in loco publico (prout in Ecclesia, tempore Missæ, vel concionis), et in charta affigi in loco publico, vel alibi juxta usum Regionis. *Pal. Disp. 2. part. 4. Salm. c. 3. n. 15. Croix l. 7. n. 185.* cum *Suar. Henr. Con. Avil. Hurt.* Et in dubio, an quis excommunicatus sit sufficienter denunciatus, non tenemur eum evitare, ut notat *Croix n. 186.* cum *Dic. et aliis,* nisi adsit periculum scandali. Sufficit tamen, ut teneamur vitare, si constet nobis esse illum denunciatum per famam publicam, vel per testimonium etiam unius personæ gravis autoritatis, ut *Croix ib. cum Nav. Dic. etc.* Notandum II. quod excommunicatus à jure (nisi crimen sit notorium) debeat prius à suo proprio Superiore citari, ut se defendat; *Salm. ib. n. 16.* juxta dicta supra *n. 55. in fine.* Et deinde debet publicè ut excommunicatus denunciari, seu declarari. Sufficit autem ut excommunicatus à jure tantum denunciatur tanquam talis, ut jam sit vitandus; *Salm. ib. n. 15.* Non verò sufficit, si reus sententia declaretur tantum, quod commiserit crimen, cui annexa est excommunicatio, ut alias tenent sufficere *Suar. Sayr. Avil. etc.* apud *Salm. c. 3. n. 17.* Nam verius requiritur, ut expressè declaretur excommunicatus, uti docent *Sanch. Dec. l. 2. c. 9. n. 4. Pal. n. 6. Ronc. p. 84. q. 2. R. 1. et Salm. d. n. 17.* cum *Bon. Reg. Dian. etc.* (quod probabile putat *Croix l. 7. n. 183.*) Ratio, quia in Decreto *Conc. Constanti. et in Extrao. Martini V* dictum est, neminem esse vitandum, « nisi censura vel sententia ejusmodi fuerit à Judice » publicata, vel denunciata specialiter, et expressè. » Ex quibus verbis *Gibal.* cum *Sanch.* addit nec sufficere si declaretur reus incurrisse omnes censuras crimini annexas, nisi in specie denunciatur excommunicatus. Notandum III. quod, licet vitare non teneamur excommunicatum non denunciatum, possumus tamen vitare, etiam publicè, eum qui publicè est notus ut excommunicatus, uti rectè dicunt *Avil. et Dic.* apud *Croix l. 7. n. 184.*

158. — Notandum IV. quod etsi permissum sit aliis communicare cum excommunicato tolerato, attamen, prout patet ex verbis Concilii ut supra, cuicumque etiam clam excommunicato interdictum est cum aliis communicare tam in Divinis, quam in humanis. Sed dubium hæc fit, an liceat fidelibus cum illo communicare in Divinis, et sine necessitate? Dixi in *Divinis*; nam in humanis certum est semper licere. Dixi item *sine necessitate*, quia in casu necessitatis, vel specialis utilitatis, puta, si alius æquè utilis non inveniatur, licet potest quisque ab excommunicato Sacramento petere; ita *Suar. D. 11. sect. 1. n. 15. Pal. D. 2. p. 5. n. 3. et Salm. c. 3. num. 23.* cum *Con. et Corneio.*

159. — Quæritur igitur, an liceat communicare in Divinis cum excommunicato tolerato sine necessitate, vel utilitate? Negant *Pont. l. 5. c. 18. §. 9. Suar. D. 4. sect. 4. n. 10. et Avila, Pal. ac Con. apud Salm. c. 3. n. 24.* quia, licet communicans non agat contra præceptum censuræ, agit tamen contra caritatem, indu-

cendo excommunicatum ad actum illicitum; nisi (excipliant) ille esset paratus Sacramenta ministrare, aut nisi teneretur ea præstare ex officio, nempe si esset Parochus, quia tunc alter utitur jure suo. Probabilius verò affirmant universè *Sanch. de Matr. l. 7. D. 9. n. 8. Pal. D. 2. p. 5. n. 5. Bon. p. 1. §. 3. n. 4. et Salm. c. 3. n. 25. cum Soto, Hurt. Sayr. Corn. Gibal. Henr. etc.* Ratio, quia, quando excommunicatus rogatus communicat, v. gr. Sacramenta ministrat, nec ipse tunc peccat; nam, si ipse adhuc peccaret, inutilis evaderet concessio facta fidelibus à Concilio, dum eis saltem indirectè, ratione caritatis prohiberetur communicatio. Quare, cum fidelibus communicatio cum excommunicato universè concessa sit, indirectè indultum est etiam excommunicatis cum fidelibus petentibus communicare. Hoc tamen currit, si Sacramenta petantur ab excommunicato, quia, si petantur à Ministro existente in mortali, ad licitè petendum requiritur eundem causa justa, secundum dicta *l. 6. n. 88. v. Resp. 3.*

140. — Notand. V. quòd hæc, quæ hucusque dicta sunt de excommunicato, currunt pariter de suspensio, aut interdicto vitando in iis rebus, in quibus vi suspensionis, vel interdicti vetitum est eis communicare; ita ut usquedum non sint publicè denunciati, possimus indifferenter communicare cum illis, quia Concilium loquitur universè de quacumque censura; *Pal. p. 5. n. 8. et Salmant. cap. 3. n. 21. cum Sayr. Caj. Gut. etc. commun.* Et idem asserit *ib. Avila* de irregulari, qui si non sit denunciatus non est vitandus; hinc aut licitè posse fideles à Parocho irregulari, etiam ob publicum homicidium, sed non denunciato, petere Missam, et Sacramenta, cum Concilium loquatur tam de impeditis per censuram, quam per quacumque sententiam, per verba *to, Cujuscumque sententiæ, vel Censuræ.*

141. — Quoad verò percussores Clericorum, hi, ut sint vitandi requiruntur ut sint notorii. Sed hinc quæritur, an requiratur notorietas juris, vel facti? Notorium *juris* dicitur, quòd notum est vel per sententiam Judicis, vel per confessionem rei in judicio, vel per sufficientem dispositionem judicialem testium. Notorium autem *facti* dicitur, quòd notum est majori parti Collegii, Monasterii, viciniae, vel magno numero personarum, sive quòd creditur mox venturum ad earum notitiam; nam ut bene notant *Salm. de Cens. cap. 3. n. 19. cum Bon. Hurt. Nav.* in magna Civitate non requiritur, ut factum sit notum majori parti civium; verùm non sufficit contra, ut sciant 14 testes, ut dicunt *Salm. cum AA. cit.* Licet *Dicast. apud Croix l. 7. n. 182.* putet quòd si percussio fiat in foro coram septem, dicenda sit notoria; secus, si fiat in domo privata, aut in Monasterio, vide dicta *T. 3. l. 3. n. 975;* sufficit autem fama communis orta à viris fide dignis, et integrè probata, quæ quidem jam præbet moralem certitudinem, ut *Pal. D. 2. p. 4. n. 8. Bon. D. 2. q. 2. part. 1. §. 1. n. 9. Salm. c. 2. n. 19. cum Sayr. et aliis.* Putant tamen *Viva q. 3. a. 2. nu. 5. Avil. et Dic. apud Croix l. 7. n. 187,* non sufficere famam quòd quis percusserit, sed requiri etiam famam quòd publicè per-

cusserit. Imò docent *Suar. Mol. et Dic. ib.* non sufficere publicam hujusmodi infamiam, quando hæc non procedit ex notorietate facti per testes oculos: alias dicitur crimen famosum, sed non notorium, et hoc *Croix* probabile censet ex verbis *Bullæ, Ad evitanda,* ut supra *n. 135.* ubi: « Si sententiam latam à Canone adeo » notoriè constiterit incurrisse, quòd factum non possit aliqua tergiversatione celari. » Hinc, ut dicit *Viva l. c.* non erit notorius percussor, qui laborat publica infamia, quòd Clericum percussor, si revera ipse non percusserit publicè.

142. — His positus dubitatur 1. an sufficiat, ut percussor Clerici sit vitandus, sola notorietas juris? Resp. negativè cum communi; namque licet olim ante Concilium Constantiense sufficiebat notorietas juris, quia tunc omnis excommunicatus erat vitandus, nunc tamen requiritur etiam notorietas facti, ex verbis illis: *Quòd factum non possit aliqua tergiversatione celari.* Ita *Suar. D. 9. sect. 2. n. 11. Pal. D. 2. p. 4. n. 7. Bon. D. 2. p. 1. §. 1. n. 3. Croix l. 7. n. 180. cum Laym. et Salm. c. 3. n. 18. cum Con. Avila,* etc. Advertendum tamen est, quòd sicut est vitandus is quem per publicam famam constat fuisse notorium Clericum percussorem, ut dictum est supra; ita etiam vitare debemus eum qui per sententiam Judicis (juxta Concilium Constant.) denunciatus est vitandus, quia tunc per talem sententiam satis certi evadimus etiam de notorietate facti; vide *Croix loc. cit.*

143. — Sed dubit. 2. an sufficiat, ut factum sit alicui notum, quamvis aliis sit occultam, ut ille percussorem vitare teneatur? Affirmant *Suar. Dic. et alii apud Croix lib. 7. n. 179.* quia factum jam illi notoriè constat. Sed probabilius negant *Bonac. D. 2. q. 2. p. 1. §. 1. cum Avila, et Pal. l. 2. n. 6. cum Nav. Laym. Hurt. ac Con. et Croix ib. cum. Pignat.* Quia ex verbis mox relatis jam satis apparet requiri ut crimen sit simpliciter notorium, id est pluribus notum, ita ut celari non possit.

144. — Dubit. 3. An ultra notorietatem facti, ut percussor sit vitandus, requiratur notorietas juris, id est quòd reus sit etiam in judicio confessus? vel per sententiam damnatus? Visum est alicui omnino negandum, casu quo factum nulla possit tergiversatione celari, ut supra; at probabiliter quidem affirmant *Avil. Cælest. Frag. Cov.* quos sequuntur *Salm. c. 3. n. 18 et 19. et Ronc. p. 84. q. 2. R. 2.* Ratio, quia dicit textus (vide *n. 135.*) quòd ad obligationem vitandi percussorem requiritur ut constet, non solum eum percussisse, sed etiam censuram incurrisse, ita ut factum non possit celari, nec (nota ut additur) aliquo suffragio excusari. Ideo usquedum reus non sit in judicio confessus, aut condemnatus, semper aliquo suffragio valet excusari, dicendo v. g. se ad defensionem percussisse, ebrium fuisse, ignorasse censuram, etc. Huic sententiæ adhæret *Diana p. 5. tr. 9. Res. 60,* ubi dicit: « Quamobrem rarò contingit percussorem Clerici ita notoriam esse factum, ut non possit aliquo juris remedio, aut probabilitate aliqua excusari. » Et idem docent *Viva quest. 3. art. 2. num. 5. et Pignat. apud Croix lib. 7. num. 181.* Quare, nisi saltem constet

facto, quòd percussor advertenter voluerit censuram incurrere, probabiliter nunquam est vitandus. (*V. Not. XXII, pag. 339*)

143. — Dubit. 4. An percussor Clerici notorius in uno loco, sit vitandus in alio, ubi non est notorius? Affirmant *Hurt. Bonac. Vasq. apud Salm. c. 3. n. 20.* quia à Concilio universè fuit declaratus ut vitandus, qui alicubi fuit notorius Clerici percussor. At probabiliter negant *Pal. n. 9. Sanch. Dec. l. 2. c. 12. et Salm. c. 3. n. 20.* Quia ut dicunt, factum publicum in uno loco, non verè est publicum in alio, ubi communicatio cum excommunicato occulto non affert scandalum, quod præcipuè voluit Concilium evitari. Et idem quod dicitur de Clerici percussore, dicendum de excommunicato in aliquo loco denunciato, modò notitia denunciationis non sit brevi in illum alium locum perventura, ut dictum est supra n. 78.

146. — Ultimò hîc notandum quòd, postquam noscatur quis semel esse denunciatus sive declaratus excommunicatus, teneatur eum vitare, donec constet nobis de absolutione vel per publicam famam, vel saltem per testimonium unius fide digni, uti habetur in *c. Sicut, 39. De Sent. exc.* Potest tamen ipsi excommunicato fides adhiberi, si aliàs sit fide dignus, et timoratae conscientia, asseratque se absolutionem recepisse, vel se gerat ut absolutum. Ita *Croix l. 7. n. 188. cum Nav. Avil. Dic. et Henr.*

DUBIUM II.

Ob quam causam incurratur, et quem effectum habeat excommunicatio minor.

147. Ob quam causam incurratur excommunicatio minor? — 148. An Episcopus possit alicui interdicare Sacramenta? Effectus directus excommunicationis minoris est privatio suscipiendi Sacramenta. — 149. An sit privatio etiam ministrandi? — 150. Effectus indirectus est privatio electionis passivæ ad Beneficia. — 151. Incurratur communicando cum vitando. — 152. An sit mortale recipere Sacramenta cum excommunicatione minori? An ministrare? — 153. An incurratur cum solo veniali? — 154. Et an hoc veniale possit omitti in Confessione? — 155. Quis possit absolvere ab ea? An etiam quicumque, qui potest absolvere venialia? — 156. Quis incurrat, remissive.

147. — « RESP. Incurratur ob unicam tantum causam, si quis » nimirum cum excommunicato majore excommunicatione com- » municet iis casibus, quibus non licet. Effectus ejus est pri- » vatio Sacramentorum perceptionis. Vid. *Laym. l. 1. t. 5. p. 2. c. 3.* »

148. — Quoad causam igitur, excommunicatio minor de jure incurratur tantum ob communicationem cum excommunicato vitando. Hoc tamen non impedit, ut docet *Laym. l. 1. tr. 5. p. 2. c. 3. n. 5.* quominus Episcopus in pœnam alicujus criminis possit

nominatim alicui interdicare usum passivum Sacramentorum, vel saltem Communionis. Quoad effectum verò, excommunicatio minor unicui tantum effectum directum habet, nempe privare perceptione Sacramentorum, ex *c. Si celebrat. de Cleric. exc.* Ibiq; dicitur graviter peccare, qui hac excommunicatione irretitus Sacramentum aliquod suscipit, ut est commune apud DD. validè tamen recipere. Vide *Salm. de Cens. c. 3. n. 159.*

149. — Sed magnum dubium est, an hic peccet Sacramenta ministrando? Commune est inter DD. (contra *Vasq.*) non peccare graviter, quia in *d. c. Si celebrat.* postquam Pontifex dixit peccare graviter, si Sacramenta recipiat, addidit: *Peccat autem conferendo Sacramenta, sed non dixit graviter.* Hinc probabiliter sentiunt *Pal. D. 2. p. 21. n. 8. Sayr. Con. et Avil. apud Salm. c. 3. n. 160.* saltem peccare venialiter. Attamen *Bon. D. 2. q. 3. n. 4. et Nav. Sayr. Vill.* alique multi apud *Croix. l. 7. n. 190.* cum *Bus. hic n. 3. et Salm. c. 3. n. 161.* tenent nec etiam venialiter peccare, quia in nullo jure reperitur vetita ei ministratio, sed tantum perceptio Sacramentorum; imò expressum in cit. textu habetur: « Cum non videatur à collatione, sed participatione Sacramentorum remotus. » Cum autem dicitur ibi, *Peccat conferendo,* intelligendum, (dicunt citati DD.) quando Minister ad conferendum aliquod Sacramentum, ante illud aliud Sacramentum suscipere debet, nempe cum Episcopus confert Ordines Sacros, vel cum Sacerdos Communionem dispensat in Missa, opus est ei antea celebrare, et Eucharistiam suscipere, de quo casu specialiter loquitur textus, et tunc certè peccat, imò graviter. Utraque sententia est satis probabilis.

150. — Habet autem excommunicatio minor et alium effectum indirectum, qui est privatio electionis passivæ ad Beneficia, ut habetur ex *eod. c. Si celebrat.* Qui enim directè privatur susceptione Sacramentorum, prohibetur etiam indirectè Beneficia recipere, quæ ex institutione Ecclesiæ ordinantur ad receptionem Ordinum, et ad Missæ celebrationem. Et quamvis textus loquatur tantum de receptione per electionem; idem tamen communiter DD. intelligunt etiam de receptione per collationem, et præsentationem, tum quia eadem ratio currit; tum quia collatio, et præsentatio sunt quædam virtualis electio. Quare tam excommunicatus Beneficium recipiens, quam eligentes, præsentantes, et conferentes tunc graviter peccant, cum transgrediatur præceptum Ecclesiæ in re gravi. Ita *Laym. lib. 1. Tr. 5. p. 2. c. 3. n. 5. Pal. D. 2. p. 21. n. 13. Bon. Disp. 2. q. 3. n. 7. Croix l. 7. n. 194. Salm. c. 3. n. 162. cum Suar. Avil. Sayr. Hurt. Henr. et communi.* Talis autem electio, etc. non erit de se irrita, sed irritanda, ut legitur in eodem textu, ubi sancitur: « Si scienter excommunicatus electus » fuerit, ejus electio est irritanda. » Dubitatur, ex cujus parte hæc scientia requiratur, ut electio sit irritanda. Adest triplex sententia. Prima docet requiri scientiam tantum ex parte electi, qui sciverit suam excommunicationem, et inhabilitatem ad Beneficium: ita *Pal. D. 2. p. 21. n. 19. Laym. l. c. citans Glossam d. c. Verb.*

scienter, quæ dicit sufficere quò electus scienter communicarit cum excommunicatis. *Pal. et Laym. adhæret Croix l. 7. nu. 195,* qui dicit saltem requiri quò electus memor sit suæ excommunicationis, dum Beneficium ei confertur: nam contra, cum ipse ignorans bene capax sit Sacramentorum, sic etiam capax est Beneficiorum. Et hoc probabilius mihi videtur, quia illud, *Scienter,* verius ad tò electus, quam ad tò excommunicatus refertur. *Secunda* autem sententia requirit scientiam ex parte Electorum, ut *Avil. et Sylo. apud Laym. loc. cit. atque idem tenent Bon. Hurt. Reg. apud Salm. c. 3. n. 163.* Ex quibus sententiis tertiam demum probabilem sententiam deducunt *Salm. ib.* nempe requiri tam scientiam excommunicationis ex parte Electorum, quam scientiam inhabilitatis ex parte electi. Electores autem scienter conferentes Beneficium excommunicato nullam pœnam incurrunt. *Salm. d. n. 163. Avil. Dian. etc.*

151. — « 1. Cum jura dicunt, communicantem cum excommunicato incurrere similem excommunicationem, sensus est, quòd similiter, id est, verè excommunicetur, licèt minore excommunicatione. »

« 2. Propter communicationem cum excommunicato minore excommunicatione, etiam nominatim denunciato, nulla incurritur censura. »

152. — « 3. Etsi excommunicatus minore excommunicatione recipiendo aliquod Sacramentum, non incurrat irregularitatem, graviter tamen peccat: administrando verò, probabile est nec venialiter peccare. » (Vide dicta num. 149.)

153. — « 4. Incurritur hæc censura, etsi quis propter levitatem materiæ tantum venialiter peccet, v. g. confabulando cum nominatim excommunicato, quando non licet: secus, si sit veniale propter imperfectum usum rationis, quia pœna infligitur propter actum, qui, quantum est ex se, sufficit ad mortale. »

154. — « 5. Etsi peccatum veniale possit omitti in confessione, non tamen illud, cui hæc censura est annexa, ne Sacramentum in ea recipiatur. Unde etiam Confessarii ordinariè prius absolvunt fideles ab omni vinculo excommunicationis, etiam minoris, deinde à peccatis. »

155. — « 6. Ab hac excommunicatione lata à jure absolvere potest parochus, et quisquis potest à mortalibus: cum non sit reservata. An verò qui potest absolvere à veniali habente annexam hanc excommunicationem, possit etiam ab ipsa? Quidam affirmant, ut *Nav. et Tolet.* et alii probabilius negant: ut *Suar. Continc.*, quia, sicut hæc absolutio est distincta à Sacramentali, ita etiam ad eam requiritur distincta jurisdictio; quæ nusquam conceditur omnibus Sacerdotibus. *V. Laym. l. 1. t. 2. p. 2. c. 3. »*

156. — Quomodo, et quando incurratur hæc excommunicatio minor ob communicationem cum excommunicato vitando? Vide *Dub. seq. ex n. 168.*

DUBIUM III.

Quos effectus habeat excommunicatio major.

157. Qui sint effectus mediati excommunicationis majoris? I. Irregularitas ob exercitium Ordinis. II. Suspicio de hæresi, si per annum insordescat. — 158. Qui sint effectus immediati? I. Privatio susceptionis Sacramentorum licitæ; et etiam validæ quoad Pœnitentiam. — 159. An excommunicatus sine culpa suscipiens Pœnitentiam validè absolvatur ante absolutionem censuræ? — 160. Plura notanda. — 161. An excommunicatus teneatur tollere impedimentum excommunicationis ad implenda præcepta? — 162. II. Privatio communium suffragiorum, etc. — 163. An possint offerri Sacrificia etc. nomine Ecclesiæ pro excommunicato vitando, si non stet per ipsum quominus absolvatur? — 164. An possint offerri pro excommunicato tolerato? — 165. III. Privatio administrandi Sacramenta. An peccent fideles sine causa recipientes Sacramenta ab excommunicato tolerato? — 166. An excommunicatus vitandus validè ministret Sacramenta? — 167. An Sacrament. Pœnitent. ? — 168. Quid, si sit toleratus? Et quid in articulo mortis? — 169. An excommunicatus licitè ministret Sacramenta? — 170. Quando etiam vitandus? — 171. Quam pœnam incurrat excommunicatus illicitè Sacram. ministrans? An vitandus incurrat irregularitatem ministrans Pœnitentiam? — 172. Quam pœnam incurrat recipiens Sacramenta sine necessitate à vitando? — 173. IV. Privatio Divinorum Officiorum. Quomodo peccet communicans in Divinis cum vitando? Et an liceat recitare privatim Officium cum ipso? — 174. An vitando liceat usus Sacramentalium, et orare privatim in Ecclesia? — 175. Quid, si vellet interesse Missæ, etc. — 176. Ad quid teneantur Clerici si excommunicatus nolit recedere? An alii assistentes peccent tunc mortaliter? Et an incurrant excommunicationem minorem? — 177. Quæ veniant nomine Divinorum Officiorum? An vitandus possit audire concionem, lectionem, etc. Quomodo debeat expelli? alias Missa debet interrumpi. Et an inchoato Canone? — 178. An excommunicatus teneatur ad Horas? Et an aliquando peccet dicendo, *Dominus vobiscum?* An recitando cum alicui privatim? — 179. V. Nullitas Beneficii collationis, præsentationis, etc. — 180. Plura notanda, et an idem dicendum de collatione Dignitatum, etc. Quid, si ante excommunicationem fuisset præsentatus? Et an Beneficiatus faciat fructus suos? — 181. An toleratus sit inhabilis ad Beneficia, officia, etc. — 182. An valida sit collatio Beneficii alicui, qui ignoret se esse excommunicatum? — 183. An excommunicatus privetur fructibus Beneficii ante sententiam? — 184. VI. Privatio communicationis forensis. An possit se defendere in iudicio? An agere? An testificari? An tueri alios? — 185. VII. Privatio usûs jurisdictionis. — 186. VIII. Privatio Ecclesiasticæ sepulturæ: Vide ib. plura notanda de pollutione Ecclesiæ, vel Cœmeterii, de exhumatione, comitantibus, sepelientibus, etc. — 187. Quid, si sit Hæreticus non denunciatus? — 188. IX. Privatio communicationis civilis. — 189. I. Os. — 190. II. Orare. — 191. III. Vale. — 192. An liceant signa urbanitatis sine verbis?